

Πλήθος ευρημάτων στη μυκηναϊκή νεκρόπολη της Τραπεζας Αιγίου

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Πλήθος ταφικών κτερισμάτων και σκευής τάφων υψηλής ποιότητας, αποκαλύφθηκε κατά το πενταετές πρόγραμμα της ανασκαφικής έρευνας στη μυκηναϊκή νεκρόπολη της Τραπεζάς, σε απόσταση επτά χιλιομέτρων νοτιοδυτικά του Αιγίου. Η μυκηναϊκή νεκρόπολη βρίσκεται στο νοτιοδυτικό πρηνές πλατώματος και επάνω στον αρχαίο δρόμο που οδηγούσε στην ακρόπολη των ιστορικών χρόνων.

Όπως σημειώνει με ανακοίνωσή του το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, τα ευρήματα μαρτυρούν την εκπληκτική πολιτιστική και κοινωνική ζωτικότητα της περιοχής, το δε πλάτωμα ταυτίζεται με την πόλη των Ρυπών, η οποία αποτελεί την Μητρόπολη του Κρότωνα στην κάτω Ιταλία κατά τον αποικισμό του 8ου αιώνα π.Χ. Οι τάφοι που ερευνήθηκαν διατάσσονται σε τρία τουλάχιστον επίπεδα άνδρα κατά μήκος της νότιας πλευράς της Τραπεζάς, σε απόσταση λίγων μέτρων ο ένας από τον άλλον, σε παράλληλη διάταξη και με προσανατολισμό βορρά - νότου.

Πρόκειται για θαλαμοειδείς τάφους λαξευμένους στον μαλακό βράχο του υπεδάφους.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση του ΥΠΠΟΑ, η νεκρόπολη, περιλαμβάνει τάφους με πλάτος θαλάμων που δεν υπερβαίνουν τα 3,5 - 4 μέτρα, δρόμους με μήκος όχι μεγαλύτερο των 6 - 7 μέτρων και με πλάτος όχι μεγαλύτερο του 1,5 μέτρου. Οι ταφικοί θάλαμοι έχουν ποικίλα σχήματα, κυκλικά, ορθογώνια ακόμα και σχεδόν τετράπλευρα με αποστρογγυλεμένες γωνίες και τοιχώματα ακανόνιστου περιγράμματος. Αποκαλύφθηκαν επιμήκεις λάκκοι κάτω από τους θαλάμους, κόγχες λαξευμένες στα τοιχώματα των δρόμων για τη δευτερογενή εναπόθεση παλαιότερων ταφών, καθώς και λάκκοι - ελλειψοειδούς ή τετράγωνου σχήματος - στα δάπεδα των δρόμων, τα οποία βρέθηκαν κενά και θα μπορούσαν αρχικά να έχουν λαξευτεί για την απόκρυψη τελετουργικής σκευής. Ιδιαίτερης σημασίας είναι οι πλευρικοί θάλαμοι στους δρόμους των τάφων, οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν για ενταφιασμό παιδιών.

Η ίδια ανακοίνωση πληροφορεί επίσης ως προς τη χρήση των τάφων, η οποία ήταν πολύχρονη και εντατική. Μάλιστα, μεταξύ Γεωμετρικής και Αρχαϊκής περιόδου, οι θάλαμοι των τάφων κατέρρευσαν, όπως φαίνεται να δηλώνουν τα αντικείμενα τα οποία βρέθηκαν στους «κρατήρες» που σχηματίστηκαν στο έδαφος λόγω της κατάρρευσης των οροφών των θαλάμων. Η νεκρόπολη («η οποία ιδρύθηκε στην ΥΕ IIIA 1 περίοδο», σύμφωνα με το ΥΠΠΟΑ), γνώρισε ιδιαίτερα έντονη και ακμάζουσα χρήση κατά την πρωτοανακτορική περίοδο του μυκηναϊκού κόσμου, παράλληλα δηλαδή με την ακμή των μεγάλων κέντρων των Μυκηνών, της Τίρυνθας και της Πύλου. Σύμφωνα με την ίδια ανακοίνωση, μία σημαντική επανάχρηση των τάφων χρονολογείται στον 12ο αιώνα π.Χ., κατά τη μετανακτορική περίοδο («πιθανώς μετά την πρώιμη ΥΕ IIIΓ»), όταν οι τάφοι ανοίχθηκαν εκ νέου και κατ' επανάληψη, αποτελώντας παράλληλα χώρο τέλεσης ταφικών εθίμων και σύνθετων τελετουργικών πρακτικών ως το τέλος της Εποχής του Χαλκού, κατά πάσα πιθανότητα στην προχωρημένη Υπομυκηναϊκή περίοδο.

Η ποιότητα των ευρημάτων της μυκηναϊκής νεκρόπολης της Τραπεζάς, αποδεικνύεται από τα πολύτιμα σύνολα αγγείων που δηλώνουν εξάρτηση από τα ανακτορικά πρότυπα αλλά και αυτόνομους δεσμούς μεταξύ ευρύτερων περιοχών, από τη δυτική Πελοπόννησο έως την Κρήτη. Τα κτερίσματα εμπλουτίζονται με πλήθος σφραγιδόλιθων και κάθε είδους χάντρες και ψήφους από ποικίλα υλικά - γυαλί, φαγεντιανή, χρυσό, κορνεόλη, ορεία κρύσταλλο - που συνθέτουν περιδέραια και περίτεχνα κοσμήματα, χρυσά περιάπτα σε σχήμα βουκράνων που παραπέμπουν στις εμπορικές σχέσεις με το ανατολικό Αιγαίο και την Κύπρο. Κάποιοι τάφοι μαρτυρούν ως επί το πλείστον την παρουσία στοιχείων ελιτισμού, καθώς το

κοινωνικό κύρος τους και ο πιθανός δεσμός τους με τα ανάκτορα εκφράζονται ιδίως με τον πολύτιμο συνδυασμό όπλων και εργαλείων.

Σημαντικές είναι επίσης οι πληροφορίες που συνάγονται τη μετανακτορική περίοδο, κατά τον 12ο αι. π.Χ και μετά, με διάφορες φάσεις χρήσης που εντυπωσιάζουν κυρίως για τις τελετουργικές τους πρακτικές. Όπως ενημερώνει η σχετική ανακοίνωση, οι πρακτικές αυτές αφορούν στον τρόπο αντιμετώπισης των οστών και των καταλοίπων των προγενέστερων νεκρών, οι οποίοι εκλαμβάνονται ως ένδοξοι πρόγονοι και γίνονται αποδέκτες προσφορών. Σκοπός αυτών των τελετών είναι η δημιουργία ενός γενεαλογικού δεσμού μέσω της ενεργοποίησης της μνήμης ενός παρελθόντος που εκλαμβάνεται ως γηγενές και συστατικό στοιχείο της κοινότητας. Τα, δε, ευρήματα από τις επιχώσεις των δρόμων των τάφων παρέχουν αποκλειστικές μαρτυρίες κοινωνικών πρακτικών που αποτελούν ένα ορόσημο στην τέλεση της κηδείας, αλλά και τελετουργιών όπως προσφορές και χοές μπροστά στις σφραγισμένες θύρες των θαλάμων κατά τις μεταθανάτιες επισκέψεις στους τάφους. Έτσι, η νεκρόπολη καθίσταται επιπλέον και χώρος μετάδοσης των παραδόσεων και της κοινωνικής μνήμης.

Σύμφωνα με το ΥΠΠΟΑ, δεν είναι ακόμη σαφής η θέση του μυκηναϊκού οικισμού της Τραπεζάς. Πιθανώς, κατά τη διάρκεια του πρώιμου κύκλου χρήσης της νεκρόπολης ο οικισμός βρισκόταν σε ένα ύψωμα, σε απόσταση περίπου 100 μέτρων νότια της Τραπεζάς. Σήμερα, στη θέση αυτή, βρίσκεται σε εξέλιξη η έρευνα ενός μεσοελλαδικού οικισμού ο οποίος έχει αποδώσει σποραδικές μαρτυρίες μυκηναϊκής κεραμικής. Η συστηματική ανασκαφή της Τραπεζάς Αιγίου διευθύνεται από τον Δρ Ανδρέα Γ. Βόρδο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αχαΐας. Στο διεπιστημονικό πρόγραμμα της έρευνας της μυκηναϊκής νεκρόπολης μετέχει η καθηγήτρια της Αιγαιακής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Udine Elisabetta Borgna με ομάδα φοιτητών των Πανεπιστημίων Udine, Τεργέστης και Βενετίας, καθώς και με μεταπτυχιακούς φοιτητές ελληνικών πανεπιστημίων.

ΑΠΕ ΜΠΕ